

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 36/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Antonom Hencovským, Františkánska 3, Košice, proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 7C/12/2010-435 z 1. februára 2018, rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 11Co/49/2018-479 z 18. októbra 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Cdo/5/2010 z 26. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov v civilnom spore, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou z januára 2010 na okresnom súde domáhal náhrady škody na zdraví, ktorú utrpel pri dopravnej nehode 6. októbra 2007 a ku ktorej podľa neho došlo tak, že pritom, ako viedol svoje auto, spozoroval pred sebou krížom cez cestu auto, ktoré zasahovalo do jeho jazdného pruhu, ktorému sa vyhol, no následne narazil v protismere do stojaceho neosvetleného traktora. Podľa sťažovateľa vodič traktora tým, že zastavil vozidlo mimo obce priamo na ceste prvej triedy, traktor nemal pridelené EČV a uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu, porušil vtedy platné ustanovenia zákona o premávke na cestných komunikáciách a spoluzavinil nehodu.

3. Medzi sťažovateľom a žalovanou Slovenskou kanceláriou poisťovateľov bolo sporné, či bol traktor, do ktorého narazil sťažovateľ v čase dopravnej nehody, neosvetlený. V konaní boli ako

svedkovia vypočítali vodič traktora a jeho syn, ktorí tvrdili, že traktor bol osvetlený. Proti sťažovateľovi sa viedlo aj priestupkové konanie, v ktorom bol najprv uznaný vinným z toho, že pri dopravnej nehode sa dostatočne nevenoval vedeniu vozidla, no toto rozhodnutie bolo po správnom súdnom konaní zrušené a napokon bolo priestupkové konanie zastavené, pretože zodpovednosť za priestupok zanikla uplynutím doby dvoch rokov od jeho spáchania. V konaní na okresnom súde bol vypracovaný znalecký posudok, z ktorého vyplynulo, že príčinou dopravnej nehody bolo buď neosvetlenie traktora, a ak bol traktor osvetlený, nesprávna technika jazdy sťažovateľa. Znalec uviedol, že nezistil, či bol traktor osvetlený, zistil len, že z dostupnej fotodokumentácie je zrejmé, že osvetlenie traktora bolo funkčné a jazda v noci bez osvetlenia je značne nelogická. Znalec dospel k záveru, že traktor v čase stretu vozidiel stál.

4. Takto vykonané dôkazy okresný súd vyhodnotil, že sťažovateľ nepreukázal, že by traktor nebol osvetlený, keď znalecký posudok potvrdil výpoveď vodiča traktora a jeho syna, že v čase nárazu traktor stál. Súd dospel k záveru, že z fotodokumentácie zabezpečenej políciou je zrejmé, že na traktore bolo funkčné osvetlenie aj po zrážke. Porušenie administratívnych povinností vodiča traktora o evidencii vozidla a uzavretí zákonného poistenia zodpovednosti za škodu nebolo príčinou dopravnej nehody. Výpovede svedkov súd hodnotil ako dôveryhodné. Súd považoval za preukázané, že jedinou príčinou vzniku dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy sťažovateľa.

5. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľ v odvolaní namietol, že okresný súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a tiež namietol nesprávne právne posúdenie veci. Podľa sťažovateľa okresný súd nesprávne vyhodnotil svedecké výpovede z hľadiska ich pravdivosti, čo malo za následok prijatie nesprávneho skutkového záveru v kľúčovej otázke. Za nesprávny považoval skutkový záver okresného súdu, podľa ktorého predpísané rozsvietené osvetlenie traktora vyplýva aj z fotodokumentácie z miesta dopravnej nehody. Namietal, že fotodokumentácia sa realizovala políciou po nehode, a žiadnym spôsobom nepreukazuje, že v čase pred zrážkou mal traktor rozsvietené svetlá. Nestotožnil sa s názorom okresného súdu, podľa ktorého sťažovateľ zaťažovalo dôkazné bremeno preukázať existujúcu skutočnosť, a to že v čase pred zrážkou boli vypnuté svetlá na traktore. Namietal, že okresný súd vychádzal z listinných dôkazov priestupkového spisu, ktoré na pojednávaní neprečítal a neoboznámil strany s ich obsahom.

6. Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil a uviedol, že okresný súd dôkazy správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré náležite odôvodnil. K tomu uviedol, že okresnému súdu nemožno vytknúť, žeby vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, žeby opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonaným dokazovaním preukázané, alebo žeby v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor. Krajský súd rovnako ako okresný súd usúdil, že zásadnou otázkou pre posúdenie dopravnej nehody bolo, či pred zrážkou bolo rozsvietené predpísané osvetlenie traktora. K námietke nesprávneho právneho posúdenia uviedol, že táto vada nebola zistená, pretože okresný súd zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne následky.

7. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého mu nesprávnym procesným postupom bolo

znemožnené, aby uskutočnil svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa sťažovateľa oba sudy nesprávne vyhodnotili svedecké výpovede z hľadiska ich pravdivosti, čo malo za následok prijatie nesprávneho skutkového záveru. Zopakoval, že hodnotenie ich výpovedí bolo svojvoľné, nezákonné a vôbec nezohľadňovalo množstvo rozdielov, ktoré boli v ich výpovediach. Považuje rozsudok krajského súdu za nepreskúmateľný, pretože neaplikoval § 387 CSP, podľa ktorého sa mal vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, čo však neurobil. Je toho názoru, že nenapravením vady dokazovania a tým, že krajský súd vychádzal aj z dôkazov, ktoré neboli vykonané procesne prípustným spôsobom, bola naplnená vada konania.

8. Najvyšší súd uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol. Zdôraznil, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení nižších súdov a dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, ktorý nemôže prehodnocovať, môže však preskúmať postup súdov v procese zisťovania skutkového stavu. K tomu uviedol, že oba sudy v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo aj v ich vzájomnej súvislosti, ako aj náležité rozhodnutie odôvodnili. Najvyšší súd nezistil, že by zistenie skutkového stavu bolo chybné alebo svojvoľné, že by neboli rešpektované zásady hodnotenia dôkazov a že prijaté závery by boli v extrémnom nesúlade s vykonanými dôkazmi. Najvyšší súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu nie je nedostatočné a nepreskúmateľné, pretože s rozhodnutím okresného súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu sú zrejmé podstatné dôvody, pre ktoré krajský súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu.

III.

9. Sťažovateľ namieta, že okresný súd dospel k nesprávnemu záveru, keď uviedol, že dôkazné bremeno zaťažovalo sťažovateľa, aby preukázal skutočnosť, že v čase pred zrážkou boli vypnuté svetlá na traktore. Ďalej namieta, že ani odvolací súd sa k tejto námietke o unesení dôkazného bremena žiadnym spôsobom nevyjadril. Namieta viaceré nedostatky v procese zisťovania a hodnotenia skutkového stavu. Tvrdí, že okresný a krajský súd zistili skutkový stav neúplne a nesprávne, pretože z vykonaných dôkazov dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď pokladali za preukázanú takú skutočnosť, o ktorej pravdivosti naďalej pretrvávali dôvodné pochybnosti. Rozsudok krajského súdu považuje za nepreskúmateľný, pretože sa nevysporiadal s podstatnými argumentmi uvedenými v odvolaní. Nesúhlasí so závermi dovolacieho súdu o tom, že nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ďalej opakuje argumentáciu, ktorú uviedol v konaní pred všeobecnými súdmi.

IV.

10. Vo vzťahu k namietanému rozsudku okresného súdu sťažovateľ mohol podať podľa CSP odvolanie, túto možnosť aj využil a o jeho odvolaní bolo rozhodnuté krajským súdom. Preto v rozsahu proti rozsudku okresného súdu ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti a z toho dôvodu bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

11. Námietky sťažovateľa vo vzťahu k rozhodnutiam krajského a najvyššieho súdu sú zásadne rovnaké, keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti opakuje svoju dovoláciu argumentáciu z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľ v dovolaní namieta na strane jednej nesprávnosť skutkových zistení okresného a krajského súdu a na strane druhej to, že tieto rozhodnutia neboli riadne zdôvodnené. K obom námietkam sťažovateľa sa najvyšší súd vyjadril. Na strane jednej uviedol, že nezistil, že by zistenie skutkového stavu bolo chybné alebo svojvoľné, že by neboli rešpektované zásady hodnotenia dôkazov a že prijaté závery by boli v extrémnom nesúlade s vykonanými dôkazmi. Na strane druhej uviedol, že odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu nie je nedostatočné a nepreskúmateľné. Podstatou záverov najvyššieho súdu bolo to, že najvyšší súd sa všetkými námietskami sťažovateľa zaoberal a vyhodnotil ich ako nedôvodné, keď dospel k záveru, že v rozhodnutiach nižších súdov nedošlo k skutkovému omylu a ani k zásahu do práva sťažovateľa na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Preto v rozsahu proti rozhodnutiu krajského súdu rovnako nie je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti a v tomto rozsahu bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

12. Vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ namieta, že rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva podľa § 420 písm. f) CSP. K tomu treba uviesť, že z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania, no podmienkou je, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). K odmietnutiu dovolania sťažovateľa napriek tomu, že najvyšší súd naznačoval, že nie je oprávnený preskúmať skutkové zistenia a dostatočnosť odôvodnenia rozhodnutí nižších súdov, došlo v dôsledku toho, že najvyšší súd sa vysporiadal so všetkým dovolaciami námietskami sťažovateľa, a to v priestore vyplývajúcom z § 420 písm. f) CSP. I keď najvyšší súd zdôrazňoval, že nie je skutkovým súdom, skutkové závery nižších súdov skúmal a vyjadril sa k nim, pričom vylúčil, že vo veci sťažovateľa mohlo dôjsť ku skutkovému omylu, a rovnako zdôvodnil dostatočnosť odôvodnenia rozhodnutí okresného a krajského súdu v ich vzájomnej súvislosti.

13. K tomu treba uviesť, že v spore bolo od začiatku zrejmé, že tvrdenie sťažovateľa o tom, že traktor nebol riadne osvetlený, nevyplývalo zo žiadnych vykonaných dôkazov a nemožno ho vyvodit' ani z toho, že svedkovia – vodič traktora a jeho syn mali záujem o tejto skutočnosti vypovedať rozporne so sťažovateľom. Záver všeobecných súdov o tom, že bolo na sťažovateľovi, aby túto skutočnosť preukázal, je z pohľadu rozdelenia dôkazného bremena ústavne udržateľný, keďže z dôkaznej núdze sťažovateľa nemožno vyvodit' záver o pravdivosti jeho dôkazmi nepreukázaného skutkového tvrdenia. Opakovane namietaný záver všeobecných súdov o tom, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, zodpovedá tomu, že základom zodpovednosti žalovaného bola miera účasti svedkov na vzniku dopravnej nehody. Hodnotenie dôkazov bolo súčasťou rozsiahlej argumentácie či už okresného alebo krajského súdu. Preto sa nemožno stotožniť s námietskou sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí všetkých troch inšancií všeobecného súdnictva. Rozhodnutím najvyššieho súdu (ani rozhodnutiami nižších súdov) preto nebolo zasiahnuté do sťažovateľom uvedených základných práv, a preto je ústavná sťažnosť v rozsahu proti rozhodnutiu najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2022

Peter Straka
predseda senátu